

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 kor.
Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADÉK és HAMBURGER könyvnyomdája

Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Uj iskolafajta.

A hivatalos tanügyi lapban olvasható, hogy a kultuszminiszter újból kezd tárgyalni a hadügyminiszterrel az oly huzamos idő óta kísértő 7 osztályu polgári iskola ügyében olyan irányban, hogy ezen új iskolafaj tanulói megkapják az egyéves önkéntességi jogot.

Tehát a 7 osztályu polgári iskola ügye abban a kátyuban akadt meg: megkapják-e ezen iskola növendékei az egyéves önkéntességi jogot, avagy nem?

Az iskoláztató szülőket talán érdekelni fogja a mai nehéz időkben ezen újonnan tervezett iskola s azért annak ismertetését nem véljük feleslegesnek.

Az ily iskolafajta a polgári iskolák betetőzője s annak 4 osztálya fölé állított olyan intézet, melynek feladata lesz, a közgazdasági és közigazgatási pályákra alkalmas jelöltek képezni. Ezen iskola tehát körülbelül hasonló leend a tanítóképzőhöz, természetesen más rendeltetéssel. Az új iskolák szervezését a gyakorlati élet szükséglete fogja megteremteni. Ugyanis tapasztalati tény, hogy a szerényebb közigazgatási és közgazdasági pályákra a középiskolák-

ban elhullottak lépnek, akik a latin nyelv és egyéb holt ismeretek szerzésével töltvén el idejüket, a gyakorlati életbe szerfölött gyarló képzettséggel jutnak ki úgy, hogy az ily hiányos készletű kisebb hivatalnokok a hozzájuk fűzött várakozásnak s hivatásuk kötelmeinek kellőleg meg nem felelhetnek.

Eme hiányon lesznek hivatva segíteni a tervezett új intézetek, melyek mintegy levezető csatornái fognak lenni a középiskoláknak.

Az új iskola szervezete olyan, hogy abba a középiskola bármely osztályából át lehet lépni, ha az átlépő tanuló a különbözeti tantárgyakból pótvizsgának veti magát alá.

Az elvi megállapodások a következők:

I. A polgári iskola az elemi iskola fölé épült népoktatási intézet.

II. A községeknek eddigi törvény-szabta kötelezettsége a polg. iskolák állítására fenntartatik.

III. A polg. iskola önálló egészet képez.

IV. A négyosztályu polgári iskola fölé három évfolyamu felső polgári iskola állittatik.

V. A polg. iskola négy osztályában adott általános műveltséggel a felső osztályokban szakszerű irányban tovább fejleszteni hivatott népoktatási intézet.

VI. A felső polgári iskola záróvizsgálata főiskolai képzettséget nem kívánó közigazgatási és közgazdasági pályákra képesít. (és az egyéves önkéntességi jogot biztosítja... ha igaz lesz.)

VII. Felső polgári iskola csak ott engedtetik meg, ahol a 4. oszt. polgári iskola már fel van állítva. A két intézet közös igazgatás alatt állhat.

VIII. A felső polg. iskola tanulmányi tekintetben külön felügyelet alatt állana.

IX. A polgári és felső polgári iskolai tanárok képesítésében és javadalmazásában fokozati különbség fog tetetni.

X. A három évfolyamu felső polgári iskola mindazon közszolgálati pályákra jogosít, melyek elfoglalását az 1883. évi I. t. c. a felsőkereskedelmi iskolák érettségi bizonyítványához köt.

Nekünk is van már 4 évfolyamu polgári iskolánk s azt majdan nekünk is be kell tetőznünk az ujan tervezett intézettel annál is inkább, mert városunk jelentékeny vasúti gócpont és az

Küzdelem a tüdővész ellen.

Felolvasta: Dr. Novák József.

— A „Bácsme gyei Napló“ eredeti tárczája. —
(Folytatás.)

Minő pusztitást visz véghez a kór, ezt a családunkban, ismerőseink között tapasztalt gyászos eseteknél is jobban igazolja, hitebben tanúsítja az egész országról szóló statisztika. Hazánkban 1893—96. között meghalt évenként tüdővészb en 15,633,128 lakosból 49,669 egyén.

Ez persze a legsúlyosabb tüdőveszhajlandóságot tükröző képek egyike. Sajnos, ha zánkról ilyennel szolgálhatunk. Már a gümőkór pusztítását Angolországban feltüntető kép jóval világosabb árnyékolásu. A szoros

értelemben vett Angolországban 1894—97. között 30,554,130 lakosra is csak 41,506 tüdővész halálozás volt évenként. A miénkhez képest felényi pusztulás.

Németország pl. már ismét rosszabbul áll. A grabovseei tüdővészgyógyító intézet (Berlin mellett) irodaépületének falán a levélgyűjtő szekrény oldalára is fel van írva: „A munkabíró korban minden harmadik halálesetet tüdővész okozza“... és „A német munkások sorában a 20—30 életév között minden második ember a tüdővész útján válik a dologra képtelenné.“

Városokban, hol a nép tömörülve lakik s a nagy tömegben sok a beteg is; ahol többnyire szobázó a foglalkozás, négy fal közé szoritja a polgárt; hol teljes erejével lüktet

a kereskedelem és az ipar, fölverve untalan az utca porát, számtalan műhely ablakából szórva a szennyező anyagot a házsorok levegőjébe — városokban, mondom, a tuberkolózis szereplése még szörnyűsebb, mint az ország vagy a megye területén.

Angolországban (Skót és Írországot nem számítva) 1894—97 között a tüdővész évenként minden millió lakosból 1358 emberéletet követelt, Londonban, melynek gümőkóros halandósága sokkal enyhébb, pl. Bpestnél 1768 áldozatot ragadott el.

Néhány megyénk gümőkórhálózata van egymás mellé állítva, olyformán, hogy mindenütt az illető megyei székvárosok tuberkolózis halálozása is meg van jelölve. A léptéken a szerint jutott a megye vagy város

Dr. Heiszler J.

ORVOSTUDOR VIZGYÓGYINTÉZETE

~ SZABADKÁN, Mária-Terézia-park ut. ~

Telefon szám 211 ————— Telefon szám 211.

Gyógymódok: vizcúra, massage, szénsavas fürdők (nauheimi) orvosi-torna és villanyozás.

Javalva: Álmatlanság-, főfájás-, szédülésnél; idegesség- és idegfájdalmaknál. Emésztési zavaroknál, főképen székrekedésnél. Rheumánál. Szénsavas fürdők (nauheimi) kitünő hatá su a szív és vérérdény betegségeinél.

alvidéken nagy missióra hivatott emporium lévén, képes lesz az egész vidéknek alkalmas hivatalnok jelölteket nevelni.

A képviselőház holnapi ülése. A holnapi ülés napirendjére több kisebb ügy van kitűzve. Tisza, Tallián és Berzeviczy miniszterek interpellációkra felelnek az ülés végén.

A közös költségvetés. Az 1905. évről vonatkozó közös költségvetés előirányzata a közös hadsereg és haditengerészet tételeinek jelentékeny szaporodását mutatja. Különösen a tábori tüzérség részére beszerzendő új ágyuk tétele a tavalyi 15 millióról 30 millióra emelkedett. A múlt év költség előirányzatához képest 10 millió túlkidrás mutatkozik.

Közös minisztertanács. A mai esti budapesti félhivatalos jelenti, hogy a közös miniszteri tanácskozások, amelyek múlt vasárnap voltak tervezve, pénteken lesznek. Goluchovszky holnap Abbaziából Bécsbe, holnapután a közös tanácskozásra Budapestre utazik.

A horvát provizórium. A horvát regnikorális bizottság ma este ülést tart. A magyar albizottság ma délelőtt tartott ülést, amelyen pontról pontra beszéltek meg a horvátokkal szemben elfoglalandó álláspontot.

A Reichsrath. Az osztrák hivatalos lap, a Wiener Zeitung mai száma császári kéziratot közöl, amely Körber osztrák miniszterelnökhöz van intézve s melyben az felhatalmaztatik, hogy a Reichsrathot e hó 19-re hívja egybe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól! —

Ma volt az első ülés a szünet után a képviselőházban.

Perczel Dezső elnök csak tíz perces ülésre számított. Így azt hitte, bizvást ráér, ha fél tizenkét óra után nyitja azt meg. Először gróf Károly Tibort s Bónis Istvánt, a kolozsi képviselőt parentálta el, azután Héderváry temesi mandátumáról tett említést.

Az elnöki bejelentések során a tengernagy

magasabbra vagy mélyebb pontra, a mint az ő összes haláleseteiből több, vagy kevesebb százalékot kellett az 1895-ik esztendőben a gümőkóros betegség rovására írni. És ime, ha a megyék tuberkulózisos halálzási arányait vörös vonallal kötöttük össze, a városokét pedig feketével: a fekete zeg-zugos vonal mindenütt fölötte jár a vörös színeknek. Valamint a mi rajzunkon: a sötét vonal a világosabb vonalnak. Igen szembetűnővé vált ekképp, hogy H.-M.-Vásárhely tudóvész halálzási aránya nagyobb, mint Csongrád megyéé, Bpsten, Pécsét, Temesvárott több ember pusztult el aránylag a gümös bántalmakban, mint Pest, Baranya, illetőleg Temes megyékben és így tovább.

Érdekes, ha, mint azt a berlini „Reichs-Gesundheitsamt“ tette, összehasonlítjuk a 500,000 lakosnál többet számláló világvárosok tuberkulózis hajlandóságát egymással. Kitűnik, hogy 1 millió lakosra számítva elhalt évenként tudóvészben:

Moszkvában . . .	4568 egyén,
Szt. Pétervárott . . .	4410 „
Bécsben	4272 „
Budapesten	4142 „

levele került sorra, amelylyel a parlamentet az *Erzherzog Friedrich* nevű csatahajó trieszti felavatására hívta meg.

— Kérjük az eredeti levelet! — pattant fel Várady Károly.

Tudni akarta, milyen nyelven íródott meg az a meghívó.

Kitűnt, hogy magyarul.

Még csak Madarász apónak volt megjegyzése: miért nincs annak a fura című hajónak (a nyelve beletörnék, ha kimondaná:) magyar neve is?

Bács-Bodrog felirata az obstrukció ellen: ez a következő pont. Rakovszky István fel akart szólalni hozzá, de csak akkor, amikor már az elnök kimondta az enunciációt.

Nagyenyed fölirt a Házhoz, hogy a törvénytörvényi palotát ne Gyulafehérvárott, hanem Enyeden építsék. Arról, hogy melyik bizottság foglalkozzék a kérdéssel, valósággal vita támadt, amelyben Ugron, Polónyi, Tisza István vettek részt. Végre is elhatározták, hogy két bizottság is bajlódik vele.

Ezután az elnök előterjesztette a holnapi ülés napirendjét, mely szerint holnap több kisebb törvényjavaslatot tárgyal a Ház. *Polónyi Géza* kifogásolta a napirendet, amely hiányos és kifogásolja, hogy Tisza nem terjesztette elő az ígért munkaprogramját.

Tisza István erre elmondta, hogy legjobban szeretne volna, ha most mindjárt az 1904. évi költségvetést intézhette volna el a Ház. De annak elkészítésére még hetek kellene, addig a következőképpen javasolja a Ház munkaprogramját. Először kerüljön sorra a vármegyei tisztviselők és jegyzők fizetése, kapcsolatban a hagyatéki törvény módosításával, a civillista fölemelése. (Nagy zaj a baloldalon) a beruházás és az alapítványi helyekről szóló törvényjavaslat. Ezek után kerülne sorra a német és az olasz kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslat.

Polónyi Géza: Eszerint nem lesz az idén költségvetés.

Az ülés egy órakor végződött.

Közigazgatási bizottság ülése.

Szabadka város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta április havi rendes ülését *Schmausz* Endre főispán elnöklete alatt.

Párisban	3870 egyén
Rio de Janeiróban	3803 „
New-Yorkban	2529 „
Varsóban	2453 „
Berlinben	2308 „
Hamburgban	2115 „
Amsterdamban	1877 „
Londonban	1768 „

Beszélő számok ezek. És a mit mondanak igen megszívlelendő. Hallottuk fentebb, hogy Magyarország a tuberkulózistól legveszesebben sújtott európai államok sorában foglal helyet; ebből a rajzból és érzéketlen összeállításból pedig kitűnik, hogy fővárosunk, a magyar társadalmi élet ifjan dobogó szive, a tudóvészhalálzási lajtorjáján, nemkülömben a legfelsőbb fokok egyikén kénytelen állani.

Ez más szóval annyit tesz, hogy Magyarország népességének szaporodását, a nemzet számbeli, szellemi és anyagi erejének megizmosodását a gümőkór kétszerte nagyobb fokban gátolja, mint ez pl. Angolországban történik, az emberadó p. melyet Budapest a tuberkulózis molochjának évenként fizet, Moszkva, Sz.-Pétervár és Bécs után a legnagyobb a világvárosoké között.

Elnöklő főispán az ülés megnyitása után bejelenti, hogy dr. *Purgly* Sándor biz. tag elmaradását kimentette.

Dr. *Joó* Aurél h. főjegyző a polgármester havi jelentését olvasta fel, a melyet a bizottság tudomásul vesz.

Takács János rendőrségi iktató és Malagurszky Fülöp utbiztos a fegyelmi ügyekben elrendelt megelőző vizsgálat ellen felebbezéssel éltek. A bizottság mindkét felebbezést elutasítja.

Dr. Balaton Gyula óbecsei főszolgabírónak a duna—tiszai csatorna ügyében a bizottsághoz pártoló hozzájárulás végett megküldött memorandumát a bizottság tudomásul veszi.

Dr. *Pleszkovits* Lukács a virilis bizottsági tagok névjegyzékének összeállítása ellen felszólamlást adott be a központi választmányhoz. Időközben két akta a felszólamlási iratok közül elveszett, mire dr. *Biró* Károly polgármester panaszost az iratok pótlására felszólította. *Pleszkovits* a felszólításnak eleget is tett, de egyben feljelentést tett a miniszternél a polgármester ellen, az iratok eltűnése miatt. A miniszter a feljelentést leküldte a közigazg. bizottsághoz azzal, hogy ezen ügyben a bizottság saját hatáskörében intézkedjék.

Dr. *Janiga* János, dr. *Eperjessy* Béla *Gyelmis* Gerő és dr. *Dembitz* Lajos hozzászólásai után, akik valamennyien helyesnek találják a polgármester eljárását, aki a felszólamlás beiktatása után a pótlás eszközzésére felhívta a panaszost és ennél fogva mulasztást nem követett el, a javaslat mellőzésével, a mely a tényálladék megvizsgálását és ennek megejtésére *Farkas* Zsigmond biz. tag megbízatását hozza javaslatba, a közigazgatási bizottság a polgármestert felhívja, hogy ezen ügyre vonatkozó nyilatkozatát a bizottság jövő havi ülése elé terjessze be.

Mamuzsics Lázár volt polgármester fegyelmi ügyének tárgyalására hivatott fegyelmi választmány több tagja ellen kizárási előterjesztést tesz, a mely előterjesztését a közig. bizottság a fegyelmi iratokhoz leendő csatolás végett *Schmausz* Endre főispán, mint a választmány elnökének kezeihez kiadatni rendelte. Mamuzsich ezen határozat ellen a belügyminiszterhez felebbezett. A miniszter a

Nagy nemzetek féltékenyen őrzik közegészségügyüket, hogy gondot viseljenek az államalkotó néptest minden hajtására. Tudjuk, hogy napjainkban is igaz marad mindig: a számbeli tulsúly preponderantiát teremtet. A sok millió közt több szorgalom, tehetség rátermett tudás akad, mint a kevés millióban; az állam nyelve csak akkor hatalmas, ha sok ajakról, sok tüzhely körül hangozik; a nemzet vagyonát nagy tömeg munkáskéznek kell összehordania s ahol ezek nagy részét betegség nyűgözi tehetetlenségre, ott számottevő haladás, előmenetel — gyorsabb tempóban — nem képzelhető.

Tömérdek erő vesz el egy nép kebelében a csendben, de szüntelenül folyó tudóvészpusztítás révén. Virágjában hull ki az iskolázott ember kezéből a toll, a munkás markából a szerszám; a kaszárnyák orvosi rendelő szobáit mind jobban népesítik sápadtas arcu megrokkant alakok. Szenved az intelligencia, vele a nemzet morális sulya; fogy a kezökkel dolgozók serege, a honvédők zászlóaljai, velők a jólét és a hatalom.

Ha e betegség kártételét nemzetgazdasági

felebbezés elutasításával a köz. bizottság határozatát helybenhagyta.

Vojnics Máté árvaszéki elnök árvaügyekről és kivételes nőszülési engedélyekről referál.

Dr. Keétesz Sándor t. főorvos terjesztette elő ezután egészségügyi jelentését.

A lefolyt hóban a közegészségügyi állapot kedvező volt. Járvány nem volt, mivel a vörheny egészen megszűnt. A kerületi orvosok a pék, hentes, borbélyműhelyeket közegészségügyi szempontból megvizsgálták és nagyobb rendellenességeket nem tapasztaltak.

A hatóság közbenjöttével a rókus városi III. körben engedélyezett Hoffmann-féle, a VII. körben ifj. Gálffy-féle és a palicsi Szigethy-féle új gyógyszerárak megvizsgáltattak és a közforgalomba bocsájtattak.

Meghalt e hóban 133 férfi, 112 nő, összesen 245 egyén. — Született 173 fiú, 161 nő, összesen 304, a népesedési mozgalom 59 szaporulat.

A város bel- és külterületén összeiratott 808 trachoma beteg, gyógyult 310.

A köz. bizottság meghagyásához képest az összes elemi iskolákban levő trachomás gyermekek, számszerint 435-en a mlakai és Piukovics-féle iskolákba osztattak be. Az eredmény már is látható, mert a betegek állapotában tetemes javulás észlelhető és az eljárás a lakosság körében is közmegelegedést kelt.

Frankl István főmérnök utadó leírásokról, dr. Bóbits József kultúratanácsnok kórházi ügyekről és kultusz-adó felebbezésekről tették meg jelentéseiket.

Popp György pénzügyigazgató az adóbefizetésekről referál. Egyenes adóban március hóban befizettetett 76640 kor. 9 fil., amely összeg a múlt évi március havában befolyt 34103 kor. 81 fil.-el szemben 42537 kor. 17 fil. többletet mutat.

Gräff Nikáz tanfelügyelő az iskola ügyekről referálva, indítványozza, hogy az iparostanonciskolákban rendszeresített rajztanfolyamokhoz szükséges felszerelések beszereztesenek. A bizottság az indítványt magáévá teszi. Ezután felolvassa az iskolaszék által kidolgozott szabályrendeletet a tanítók szabadságoltatására vonatkozólag. A bizottság a szabályrendelet újabb átdolgozásával dr. Biró Károly polgármestert bizza meg.

szempontból számokban fejezzük ki — valóban megdöbbentő eredmény tárul szemünk elé; amint azt mult felolvasásomban részletesen felemlítettem.

Egy csekély számú nemzetnek, mely különösen, mint jómagunk, amolyan „kicsinyke sziget a népek árjában“, tehát önön szilárd-ságára, ellenálló erejére mindenképen ráutalt: — kettőzött gonddal kell megragadnia mindent, hogy gyarapodását számban, szellemi és anyagi javakban előmozdithassa.

Nekünk nemcsak halaványan utánoznunk, hanem tulszárnyalnunk kellene a nyugat nagy nemzetait az őrlő szű, a tüdővész elleni gyors védekezésben. A mekkora buzgalommal használjuk ki a legközelebbi néhány évtizedet, hogy népünk sorvasztó rákfénjét megtörjük, akkora elsőbbséget biztosíthatni népünknek a védekezésben megkéső nemzetekkel szemben.

Mert az elmúlt század Európa országaiban, sőt tul a tengeren is, hatalmas riadót fuvalt a tüdővész ellen egyesült erővel vivandó küzdelemre.

A tudomány karöltve a tapasztalattal, rámutatott s mind fényesebben igazolja, hogy

Sztankovics György államépítészeti főmérnök a befolyt utadokról terjeszti be jelentését.

Dr. Joó Aurél h. főjegyző Eberhardt József állam állatorvos jelentését olvassa fel az állategészségügy mult havi állapotáról.

A közvágóhídon levágatott 250 drb. szarvasmarha, 274 drb. borju, 384 drb. juh, 935 drb. bárány, 3 kecske és 350 drb. sertés. Elszállítás céljából a két marharakodó állomáson megvizsgáltatott 19 drb. szarvasmarha, 980 drb. ló, 25 drb. szamár, 401 drb. juh és 1446 drb. sertés.

Elnöklő főispán az ülést ezután 5 óraker berekeszti.

H I R E K.

— **Bucsú a templomtól.** Lélekemelő ünnepély folyt le Topolyán vasárnap és hétfőn, azaz 10. és 11-ikén. A régi 140 éves templom bontását megelőzőleg vasárnap d. u. 1/27 óraker az oltári szentség harangok zúgása s a lelkesült nép 4—5 ezerre menő tömegének ájtatos éneke mellett, fényes papi segédlettel vitetett át ideiglenesen t. i. az új templom elkészítéséig, az Iskolanénék zárdájának kápolnájába. A legméltóságosabb Oltári szentség elhelyezése után ugyanolyan rendben, ezer és ezer gyertyafény mellett haladt a nép vissza a templomba, hogy az ünnepélyes »Tedeum«-on részt vegyen s evvel az ezen napi ünnep be volt fejezve. Másnap hétfőn, 11-ikén a templomot; a régi öreg jó templomot, melyben keresztelték, melyben esketék, melyben annyiszor lelt vigaszt — a nép nagy tömege már a kora reggeli órákban lepte el. A utolsó szent misén, mely a megholtak lelki üdvéért mutatott be; nem maradt egyetlen szem szárazon, a zokogástól viszhangzott az egész templom. Ezt követte a hivatalos szt. mise április 11-ke alkalmából. 10 óra után felszólitották a népet, hogy hagyja el a templomot, de az nem tudván megválni az oltártól kérte a bizottságot engedné meg hogy déli harangszóig bennmaradhassanak. Ugy is történt. Így a kihurcolkodás csak d. u. 1 óraker vette kezdetét. A keresztlevétel előmunkálatait már d. e. megkezdtek úgy, hogy az a kitűzött d. u. 3 órára

a szárazbetegség, a köhécselők fonnyasztó kórsága, a tüdő tuberkolózis gyógyítható; nem orvossággal, nem is ilyen vagy olyan injekcióval, serummal, hanem az ugynevezett higiénés-diétás kezeléssel, arravaló kizárólag ezt a célt szolgáló intézetekben.

Kezd valahára a közludatba is átmenni, hogy Görbersdorf nem klimájával gyógyít (melynél bizony a miénk is jobb), hanem az ő intézeti rendjével, mely a beteget minden egészségi ártalomtól óvja s minden egészségügyi jóban részesíti — tehát mindenképp erőre kaptva, edzeni igyekezve, — kezd a szanatóriumi gyógyítás sikereinek elismerése nálunk is terjedni.

Lehetetlen is, hogy a tüdőbajosok szanatóriumainak áldásos volta elől népünk közvéleménye elzárkózzék, mikor hazánk orvosi tekintélyeinek legelsőbbje, Korányi tanár mondja, hogy „a tüdővész meggyógyítása ma a legideálisabb módon jól berendezett tüdővész szanatóriumokban érhető el.“

A berlini (1899. é.) tuberkolózis-kongresszus nem volt egyéb nagy nemzetközi manifesztációnál a szanatóriumi gyógyításmód mellett

készen állt a leeresztéshez. 14 ágyu lövés jelezte az ünnep kezdetét. A leeresztők Füttyü Péter és Kucsera Ferencz ácsok, leemelték a keresztet, melynek megtörténte után a következőt olvasta Füttyü a torony hegyen: »Bács-Topolya mélyen tisztelt közönsége! A 140 éves régi templom szt. keresztjét ime most leeresztem közétek annak jelétül, hogy a keresztben függő Jézus Krisztus meglátogat benneteket. Reményilem azonban, hogy másfél év után egy sokkal nagyobb és tágasabb templom háromszorta magasabb tornyára ugyanazon Jézus Krisztus szt. keresztjét feltehetjük, akinek áldását kérem a község összes lakosságára!„ Hangos éljen rázta meg a levegőt. A tűzoltó zenekar belekezdett a Hymnusba s a nép egy szívvel lélekkel énekelte azt. A kereszt lassan ereszkedett alá, mialatt a zenekar tovább játszott a nép pedig énekelte a »Szózat«-ot. A keresztlevőket hangos éljennel fogadta a nép. Megfogták a keresztet s levitték a néptől kísérve a plébániához, hol Lippay Imre plébános már várakozott. Fazekas Lajos építész e szavakkal adta át a keresztet: „Főtisztelendő Plébános Uram! Ime fogadja a szt. keresztet, a kereszténység ősi szimbolumát!« Lippay Imre plébános könyeket fakasztó beszédet mondott, miután a keresztet átvette és a plébánia lakban elhelyezte. Azután megkezdődött a templomból a kihurcolkodás mely ma is tart.

— **Uj magyar főúri család.** A király, amiként a Szeged és Vidéke értesül közelebb egy előkelő szegedi családot emel bíróságra. Bégavári Back Alfréd győri nagybirtokosnak és gyárosnak a király közelebb a bárói czimet adományozza. Mivel pedig Bach Alfréd agglegény, a király, egyszersmind a Szegeden lakó Bégavári Back Bernát utódjaira is kiterjeszti a kitüntetést. Így Szeged nagyiparának egyik legelső képviselői a magyar főurak sorába kerülnek.

— **Kalmár Antal dr. szabadulása.** Nevezetes államfogoly hagyja el a napokban a szegedi államfogházat. Kalmár Antal dr., a kitűnő közjogiró, szerdán tölti ki ama háromhónapos államfogház büntetését, amelyet a budapesti esküdtbiróság mért ki rá a közjogi művében talált királysértő tartalom miatt. Szerdától kezdve tehát ismét szabadon folytathatja Kalmár Antal dr. publicisztikai működését,

— **A fegyelmi választmány ülése.** Városunk közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma itélkezett Kántor Rezső községi bíró és Lendvay János rendőrbiztos fegyelmi ügyeiben. Kántort, aki ellen az ítéleteknek nem megfelelő megszövegezése és a tanúk illetéktelen eltávolítása miatt tettett feljelentés, teljesen *felmentette*, mert a vádak alaptalannak bizonyultak, Lendvayt közbötrányokozás miatt 50 korona pénzbüntetésre ítélték,

— **Sándor község állategészségügyi beosztása.** Sándor község állategészségügyi beosztása végre ma dűlőre jutott. A ma megtartott tanácskozmányon ugyanis kimondott, hogy Sándor állategészségügyi tekintetben három részre osztatik és a részek beosztatnak a szabadkai V. VI. és VII. körökbe. A tanácskozásban a megye részéről *Osászár* Péter főszolgabíró, *Rác* György közigazgatási előadó és *Illy* György állatorvos, Szabadka város részéről dr. *Biró* Károly polgármester, *Szalay* Mátyás főkapitány, *Regény*

Lajos és *Eherhardt* József állatorvos, továbbá Sándor község előljáróságának kiküldöttjei vettek részt. A járületlél kiadásra nézve határozatott, hogy az Sándorban fog eszközöltetni, a községben előforduló állategészségügyi kihágások fölött azonban a szabadtői rendőrkapitány fog itélkezni.

— **A városi állások betöltése.** A legközelebbi közgyűlésen betöltendő városi állások pályázati határideje ma délután járt le. Az összes állásokra 60 kérvény érkezett be.

— **Az építő munkások sztrájkja.** Az építő munkások sztrájkja még mindig tart. Ma egész nap folytak a tárgyalások dr. *Reisner* Lajosnak, a sztrájkbizottság választott elnökének vezetése alatt, azonban eredményre nem vezettek. Délig a másfél órai déli szünet miatt tárgyaltak, délután 4 órakor pedig, amikor újból összejött a bizottság és a tárgyaló munkások kijelentették, hogy beleegyeznek az egy órai szünetbe, azon akadt fenn az egyezés, hogy a munkaadók csak azon esetben hajlandók a béremelésre, ha a nyári munkaidő reggeli 6 órától este 7 óráig tart. Ebbe azonban nem hajlandók a sztrájkolók beleegyezni. Mivel pedig a városi szabályrendeletben is ugyanez a munkaidő van megállapítva, *Szalay* Mátyás főkapitány, aki szintén jelen volt a tárgyalásokon, kijelentette, hogy a munkába állni akarók akadályozása esetén teljes rendőri karhatalmat fog igénybe venni és a segínyt az esetleg vidékről jövő munkásoknak is megadja.

— **A bíróság visszavonul.** A büntető járásbírósnál egy bíró hoz ítéletet, aki ezt rendszerint a pörbeszéd után nyomban ki is szokta hirdetni. Ma azonban megtörtént a budapesti járásbírósnál, hogy a tárgyalás befejezése után a bíró kiküldte tíz percre a feleket azzal a klasszikus kijelentéssel, hogy:

— A bíróság visszavonul tanácskozni!

Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy kivel tanácskozott a magára maradt bíró.

— **Elfogott betörő.** A budapesti rendőrség táviratilag tudatta rendőrségünkkel, hogy Lutter Béla Benjámin a ki itt Szabadtői udvarosi minőségben egy vas pénzes dobozt 400 frt. tartalommal Kárpáti kávéstól ellopott, ma ott letartóztatta.

— **Tombola.** Holnap szerdán este az „Otthon” kávéház helyiségében tombola lesz. A szép és értékes nyereménytárgyak *Deutsch* Izidor Kossuth-utcai üzletének kirakatában láthatók. *Hasy* Kálmán kitűnő zenekara több ujjonnan betanult zenedarabot mutat be első ízben az estélyen szórakozó közönségnek.

— **Elveszett** egy Snits Mária nevére kiállított 29.939 számú és 724 koronáról szóló betétkönyvecske. A becsületes megtaláló a könyvecske átszolgáltatása ellenében illő jutalomban részesül.

— **Az osztályorsjáték** mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket soroltak ki:

10.000 koronát nyertek; 18860 30470 79721 106953.

5000 koronát nyertek: 20842 73975 76473 95273.

2000 koronát nyertek: 1942 8987 14107 14592 17239 17474 22019 24887 26973 29212 33578 35866 44302 51092 51462 53158 54712 64213 79212 79470 88994 90144 103899 109090.

A többi kihuzott számok 1000, 500 és 200 koronát nyertek:

SZINÉSZET.

Szerb színészet.

A városunkban időző szerb színtársulat tagjai folyó hó 11 én hétfőn adták elő „Car Dušan silni” (Dusán cár a hatalmas) című eredeti öt felvonásos szomorujátékot, melyet *Czvetics* Milos szerb író és költő írt. A darab történelmi vonatkozása, a XIV. század közepéből veszi tárgyát.

Dusán célja egész kelet Európát meghódítani és trónját Konstantinápolyba tenni, hogy a szerb népet és a szerb vallást uralkodóvá tegye kelet Európában. Célját már-már el is érte, mert győzedelmes hadseregével már Konstantinápoly falai alá jutott, azonban itt titkos kezek által megmérgezte, meghal.

Dusán mostoha anyja: Paleolog Maria saját rokonát: a szép Paleolog Angyeliát szeretné a szerb trónra ültetni királynőnek, és e célból a római pápa követével és Zenóval a király házi orvosával szövetkezve elhidegíti Jelena királynőt Dusán királytól, ezen elhidegülés azonban nem tart sokáig mert Dusán cár felfedezi a cselszövést. Zenó meg akarja mérgezni Paleolog Mariát, hogy ne tanuskodhassék ellene, Maria azonban őt megöli és fájdalmában megőrül. — A király megbocsájt mindenkinek, meg a római pápa követének is, azonban a mérég már akkor ő benne is megvolt és épen mikor a görögök hódolatát fogadja, meghal. Hogy ki mérgezte meg a hatalmas Dusánt, azt „a történelemnek sem szabad tudni.” Alattvalói fiának Urosnak esküsznek hűséget. — Dicséretére válik a szerzőnek, hogy bár történelmi darabot írt, az mégis tele van cselekménnyel, mozgalommal és színes képekkel.

A szereplő színészek közül a főszerep Barjaktarovicé volt (Dusán cár), mellette mint vojvodák szerepeltek: *Dusanovics* (Olivér vitéz), *Lijanka* (Jug Bogdan), *Nikolics* (Vukasín), *Vilovac* (Üglyesa), *Stojanovics* (Lázár vitéz) és *Matejics* (Mihajlo). Azután *Vasiljevics* (pápai követ), *Stefánovics* (házi orvos) és *Markovics* (görög uralkodó). Az asszonyok közül megemlítendő *T. Lukicsné* (királynő), *S. Vujicsné* (Maria Paleolog), *S. Bakalovicsné* (Angyelia Paleolog) és *A. Barjaktarovicé* (Milicza), mindannyian mint ügyes játékosok mutatkoztak be. **B.**

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ellopott ökrök.

Molzer Károly vállalkozó tanyájáról a múlt évben két ökröt vezettek el ismeretlen tettesek. A vizsgálat során *Óvári* József ellen merültek fel súlyos gyanúok, minek folytán meg is indult ellene a bünygyi eljárás és e két ökrök ellopásának vádjával terhelnek ügye a törvényszék elé került.

A kir. törvényszék büntető tanácsa *Szerdahelyi* Sándor elnöklete alatt ma tárgyalta az ügyet, azonban terhelt nem tett beismerő vallomást és mivel semmiféle közvetlen bizonyíték fenforgása nem volt megállapítható, az ellene emelt vád és annak következményei alól felmentetett.

LEGUJABB.

A keleti háború.

A *Times* jelenti Niucsvangból 8-áról: Az egész déli Mandzsuoországból viz alatt állnak a vasutak az erős esőzések folytán. Az utak járhatatlanok. A tábori távirók meg vannak szakítva, a közlekedés az országon által lehetlenné van téve.

Kuropatkin, orosz fővezér felszólította *Marchand* francia ezredest, lépjen be az orosz harcosok közé. *André*, francia hadügyminiszter megtagadta ezen célra az engedélyt *Marchand*nak, aki erre tisztii rangjáról lemondott és ezt ma *André* távollétében *Combes* miniszterelnöknek bejelentette.

Tüntetés Madridban.

Egy egyházi körment alkalmával számos szabad gondolkozó tüntetett. Ellentüntetés is volt a hadsereg éltetésével. A demonstráció közben lövéseket hallottak, amelyek nagy ijedséget keltettek a tömegben. A tüntetők a polgármester házat megdobálták. A csendőrség és a rendőrség fegyverét használta, közben többen megsebesültek. Többeket le tartóztattak.

Izabella királyné végrendelete!

Münchenből jelentik Budapestre, hogy *Izabella* a minap elhunyt spanyol exkirályné unokáját, *Alfonz* spanyol királyt kitagadta végrendeletében. Végrendeleti örököséül *Lajos Ferdinánd* bajor herceg nejét és a szentszéket nevezte meg.

A bur harcosok mint cirkuszjátékosok.

Newyorki híradás jelenti, hogy *Kronje* volt bur tábornok 200 bur harcosal a st. louisi vilákiállításán harci játékokat fog bemutatni. Sic transit!

Messaliance.

Hohenlohe Hugó német birodalmi főherceg ma vezette oltárhoz *Freislieben* kisaszszonyt, *Renz*, Budapesten is és világszerte jól ismert cirkuszigazgató unokáját.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoky és *Simon* gabonatermékkereskedő cég tudósítása. — Április 11. —

Készáruban változatlan árak mellett elkelt 20.000 mm. buza, rozs változatlan, árpa üzlettelen, tengeri gyengén tartott, zab ártartó. Felmondattott 18.000 mm buza április hó 17-én leendő átvételre.

A határidő-üzlet.

A határidő-üzlet kevés változások mellett, realizálásokra gyengébben zárult.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza ápr.-re	809—807	801—02
Buza máj. 1904	812—810	798—99
Buza okt.	897—896	789—90
Rosz ápr.-re	633—631	624—29
Rosz okt.-re	652—651	646—47
Rosz áprilisra	—	—
Zab okt.-re	533—529	515—26
Zab	—	—
Zab október	556—555	552—53
Tengeri máj.	514—513	510—11
Tengeri	—	—
Teng. jul. 1904	524—523	520—21
Repce	—	—
repce aug.	10.95—11.05	—

**Nagymennyiségű
szép és nemes fajú
rózsák**

nagy választékban
és jutányos árban kaphatók

BAGICS JÓZSEF kertésznél

Bednác - féle kert, az erdő bejáratával szemben

Ugyanott szebbnél-szebb

alkalmi csokrok megrendelhetők.